

Remissyttrande

Utbildningsdepartementet
103 33 Stockholm

U2020/03811/S

Stärkt kvalitet och likvärdighet i fritidshem och pedagogisk omsorg (SOU 2020:34)

Företagarna avger härmed remissyttrande avseende det rubricerade betänkandet. Vårt remissyttrande begränsar sig till de delar av betänkandet som vi har identifierat som relevant ur näringspolitiskt perspektiv. Även om en del av fritidshemmen drivs av privata aktörer, ser Företagarna förslagen som avser pedagogisk verksamhet som mest relevanta att yttra oss om.

Utredningens förslag

Utredningen lägger i betänkandet fram två alternativa förslag till förändringar av de bestämmelser som styr den pedagogiska omsorgen. I konsekvensutredningen (s. 384-385) listas schematiskt de två alternativens förslag.

Alternativ 1:

Kvalitetskraven ska bli mer lika de som gäller för förskolan. Krav kommer att ställas på att personal inom pedagogisk omsorg höjer sin kompetens i de fall där det saknas. Pedagogisk omsorg kommer att få samma uppföljning och krav på dokumentation som gäller i förskolan. Kommuner ska pröva lämplighet hos huvudmän i pedagogisk omsorg, utifrån bland annat karaktär och laglydighet, och ändringar i ledningen måste anmälas. Verksamhetens godkännande kan återkallas – utan föregående föreläggande – om kraven inte är uppfyllda. Samtliga som är bosatta på verksamhetsadressen måste lämna utdrag ur belastningsregistret.

Alternativ 2:

Samma förslag som alternativ 1, men därtill ett etableringsstopp för pedagogisk verksamhet. Nuvarande verksamheter tillåts fortgå men får inte expandera, och inga nya tillstånd ska ges. Förordningsändringar ska införas för att hindra ansökningar som syftar till att säkra framtida bruk.

Företagarnas ståndpunkter

Företagarna avstyrker alternativ 2. Som utredningen själv anför (s. 403-404), skulle etableringsstoppet innebära både en inskränkning i näringsfriheten för de berörda huvudmännen, och ett avsteg från principen om lika villkor.

Det är rimligt att kvalitetskrav ställs på pedagogisk omsorg, när motsvarande krav ställs på förskolor. Emellertid är kraven vad gäller lämplighet relativt omfattande, i synnerhet på juridisk och ekonomisk kunskap. Dessa krav, som härrör från reglerna om ägar- och ledningsprövning inom skolväsendet, skulle löpa stor risk att omöjliggöra verksamheten för många mindre företagare inom pedagogisk omsorg, om de infördes med kort varsel.

I konsekvensanalysen beräknas (s. 401-402) att en verksamhet som ska leva upp till kraven enligt alternativ 1, kommer att behöva ägna ca 40 timmar per anställd åt en kompetenshöjande webbutbildning, 16 timmar åt att inhämta underlag för ägar- och ledningsprövning och ca 90 timmar per år (motsvarande två timmar i veckan) åt dokumentation och planering. Utredningen drar slutsatsen att ägar- och ledningsprövningsreglerna inte har varit betungande för fristående förskolor (s. 407), baserat på (ej redovisade) kontakter med ett antal sådana förskolor. Den slutsatsen kan dock enligt vår mening inte ligga till grund för en bedömning av den ökade regelbördan för pedagogisk omsorg, där huvudmannen i privata verksamheter oftast är en enskild person.

Det gick uppenbarligen att bedriva såväl förskoleverksamhet som pedagogisk omsorg i Sverige innan ägar- och ledningsprövningsreglerna trädde i kraft 2019, och utredningen har inte visat att just frånvaron av dessa regler har inneburit några konkreta problem i den pedagogiska omsorgen. I huvudsak anføres vaga misstankar om brister och oegentligheter (s. 352), ingen vederhäftig empiri. Vi stödjer ambitionen om höjd kvalitet i barnomsorgen, men förändringar får inte införas på ett sätt som i praktiken omöjliggör verksamheten för företagare.

Anna Jansson Libietis
Expert utbildningsfrågor
Företagarna

Daniel Wiberg
Tf. samhällspolitisk chef
Företagarna